

N:o 69.

Af herr **C. R. Johansson** i Jönköping **m. fl.**, *om anslag till anordnande af en utbildningskurs i hälsolära och alkohologi för ämneslärare vid seminarierna och de allmänna läroverken.*

Vid 1907 års riksdag frambars utaf 66 ledamöter af Andra Kammaren en motion, n:o 132, hvori hemställdes, »att Riksdagen måtte på extra ordinarie stat för år 1908 anslå ett belopp af 25,320 kronor till anordnandet af en utbildningskurs i hälsolära och alkohologi för ämneslärare vid folkskolelärareseminarierna och de allmänna läroverken. Motionen blef på statsutskottets enhälliga tillstyrkan af begge kamrarna bifallen allenast med den inskränkning, att det begärda anslaget afjämnades till ett belopp af 25,000 kronor.

Syftet med den utbildningskurs i hälsolära och alkohologi, hvarom Riksdagen alltså år 1907 beslutade, skulle vara att i främsta rummet åt lärarne i naturkunnighet vid seminarierna meddela en grundligare och mera omfattande utbildning i hälso- och rusdryckslära och att därigenom trygga de blifvande folkskolelärares tidsenliga utbildning i samma ämnen. Antalet deltagare i den första utbildningskursen beräknades ock därför till 14 eller lika med antalet ämneslärare i naturkunnighet vid rikets folkskolelärareseminarier. Det antogs emellertid såsom sannolikt, att icke samtliga omförmälda ämneslärare vid seminarierna skulle kunna komma i tillfälle att under samma år bevista en utbildningskurs af nu ifrågasatt slag. För ändamålet nödig tjänstledighet förmodades nämligen i följd af bristande tillgång på vikarier icke kunna beredas dem. Såväl af denna anledning som ock emedan en utbildning af det ifrågasatta slaget vore af behofvet påkallad jämväl för ämneslärare i naturkunnighet vid de allmänna läroverken, förutsattes det, att tillträde till den föreslagna ut-

bildningskursen skulle lämnas äfven åt lärare från de allmänna läroverken, och att mer än en dylik kurs skulle komma att anordnas, hvarvid de seminarielärare, hvilka ej blefve i tillfälle att bevista den första kursen, kunde erhålla tillfälle att deltaga i en följande.

Antagandet att icke samtliga ämneslärare i naturkunnighet vid seminarierna skulle kunna bevista en första utbildningskurs i hälsolära och alkohologi har sedermera befunnits riktigt.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning i Stockholm har genom en kommitté af sakkunniga sökt verkställa utredning och utarbeta förslag rörande lämpligaste sättet för anordnandet af en sådan utbildningskurs i hälsolära och alkohologi, som den af Riksdagen år 1907 beslutade. Nämnda kommitté, som utgöres af lektorn i naturalhistoria och kemi vid Södermalms högre allmänna läroverk, docenten fil. d:r K. H. Bohlin, rektorn vid Uppsala seminarium H. M. Dahlgren, öfverläraren vid Stockholms folkskolor Mats Dalborg, ledaren af centralförbundet för nykterhetsundervisning fil. kand. August Ljunggren, folkskoleinspektören i Stockholm, professor Fr. von Schéele, föreståndarinnan för statens normalskola för flickor fröken Mathilda Widegren, e. o. professorn i patologisk anatomi vid Karolinska institutet med. d:r Curt Wallis, och professorn i fysiologi vid Uppsala universitet med. d:r Hj. Öhrvall, har inhämtat upplysningar i ärendet från rektorerna vid rikets folkskoleseminarier, och har af dessa upplysningar bland annat framgått, att det anses alldeles otänkbart, att samtliga vid nämnda läroanstalter anställda lärare i naturkunnighet skulle kunna beredas tillfälle och finnas villiga att på en och samma gång bevista en längre utbildningskurs i hälsolära och alkohologi. För så vidt det i främsta rummet afsedda ändamålet skall vinnas, måste alltså mer än en dylik kurs anordnas. Då härigenom tillfälle kommer att ges äfven för naturkunnighetslärare vid allmänna läroverken att vinna ökad kompetens för undervisningen inom sitt ämne, och förvärfvandet af en sådan ökad kompetens äfven för dem beträffande särskildt hälsoläran och alkohologien måste anses önskvärd, så skulle ju äfven från denna synpunkt ett uppreparande af kursen vara endast till fördel.

I fråga om de för bestridandet af kostnaderna för den föreslagna utbildningskursen nödiga medlen förutsatte motionärerna vid 1907 års riksdag från början, att dessa medel skulle utgå från den procent af brännvinsförsäljningsafgifterna, hvilken Riksdagen anvisat i främsta rummet för nykterhetsundervisning. Man var emellertid tveksam, huruvida medel af detta slag skulle för ändamålet kunna disponeras redan under 1908 och vågade därför ej i detta afseende göra något yrkande. Statsutskottet lik-

som Riksdagen höll också före, att den för nykterhetens främjande anslagna andelen af inflytande brännvinsmedel ej kunde tagas i anspråk under 1908. Däremot angafs uttryckligen såväl i statsutskottets utlåtande som i Riksdagens till Kungl. Maj:t i ärendet aflåtna skrifvelse, att, därest kurser af ifrågavarande slag jämväl för framtiden komme att anordnas, ofvanberörda medel för ändamålet borde anlitas. Häremot hafva under-tecknade naturligtvis så mycket mindre någonting att invända, som förslaget om dessa kurser alltifrån början grundats på den förutsättningen, att kostnaderna för desamma skulle bestridas af den för nykterhetens främjande anslagna procenten af brännvinsförsäljningsafgifterna. Emellertid sakna vi fortfarande säker kännedom om tiden, då dessa medel först bli disponibla. Vid sådant förhållande drista vi ej heller i år göra något bestämdt yrkande i detta afseende, men förutsätta likväl, att kostnaden i fråga, äfven om den ej omedelbart skulle kunna gäldas med nu omförmälda medel, likväl i hvarje fall framdeles kan med tillgångar af detta slag godtgöras statskassan.

I fråga om anordnandet och planläggningen af en under år 1909 upprepad utbildningskurs i hälsolära och alkohologi hafva vi inga andra önskningsar, än att den måtte ordnas efter samma grunder, som i fråga om 1908 års kurs äro af Riksdagen fastställda. Själfallet är dock, att man vid anordnandet af en förnyad kurs bör göra sig till godo de erfarenheter och lärdomar, hvilka man under en föregående varit i tillfälle att inhämta. I fråga om planen för den år 1907 af Riksdagen beslutade kursen tillåta vi oss för korthetens skull att hänvisa till motionen vid 1907 års riksdag samt till dess i statsutskottets utlåtande öfver densamma (n:o 9 punkt 106) intagna bilaga.

På grund af hvad sålunda anförts, tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att Riksdagen må jämväl för år 1909 på extra stat anvisa ett belopp af 25,000 kronor för anordnandet af en utbildningskurs i hälsolära och alkohologi för ämneslärare vid folkskolelärareseminarierna och de allmänna läroverken.

Stockholm den 24 januari 1908.

Robert Johansson.

Ernst Beckman.

S. J. Enander.

Jakob Pettersson.

J. Helligren.

Oskar Berg.

<i>Alfr. Lundgren.</i>	<i>W. Bengtsson.</i>	<i>A. A. Eriksson.</i>
<i>Joh. Er. Nordin.</i>	<i>P. Hörnstén.</i>	<i>Karl Karlsson, Mo.</i>
<i>Rob. Karlsson.</i>	<i>Adolf Janson.</i>	<i>E. C. Kropp.</i>
<i>E. A. Leksell.</i>	<i>J. E. Ericsson.</i>	<i>J. M. Juhlin.</i>
<i>L. J. Carlsson.</i>	<i>Oscar Forsslöng.</i>	<i>Karl M. Lindh.</i>
<i>E. A. Nilson.</i>	<i>Fr. Berglund.</i>	<i>J. Andersson, Baggböle.</i>
<i>L. Gust. Broomé.</i>	<i>Viktor Larsson.</i>	<i>W. Johansson, Öja.</i>
<i>Eric Jonsson.</i>	<i>C. J. Hammarström.</i>	<i>J. G. Hazén.</i>
<i>Aug. Larsson.</i>	<i>Johan Ericsson.</i>	<i>A. P. Risberg.</i>
<i>M. Matsson.</i>	<i>Ollas A. Ericsson.</i>	<i>Alfr. Fornander.</i>
<i>B. P. Ersson.</i>	<i>Hälvar Eriksson.</i>	<i>Axel Ekman.</i>
<i>Julius Centerwall.</i>	<i>Fr. Canell.</i>	<i>Sixten Neiglick.</i>
<i>Nils Larsson.</i>	<i>J. G. Forsberg.</i>	<i>S. H. Kvarnzélius.</i>
<i>A. 1hylander.</i>	<i>Curt Wallis.</i>	<i>Carl Sandquist.</i>
<i>M. Sundström.</i>	<i>Ol. Olsson i See.</i>	<i>Carl Gustafsson.</i>
<i>J. Byström.</i>	<i>Carl Johansson, Aflösa.</i>	